

folkningen Adgangen til saadanne naturskønne Steder, hvortil den netop burde have Adgang, hvad enten det nu maatte være for der at faa frisk Luft eller for at forfriske Sindet, hvad mange Mennesker kan trænge til. Det er beklageligt, naar der uden tvingende Nødvendighed lægges Befolkningen Hindringer i Vejen i saa Henseende. Ligeledes er det beklageligt, hvis man uden tvingende Grund mishandler eller ødelægger saadanne gamle Bygninger, som har arkitektonisk Interesse. Vi har mange smukke og interessante gamle Kirker og Herregaardsbygninger i vort Land, som det vilde være et stort Tab for vort Samfund at faa ødelagt, og derfor vil jeg gerne være med til at støtte Bestræbelser, der gaar ud paa at bevare disse Bygninger.

Jeg antager, at det ikke kan siges at være uden Forbindelse med dette Lovforslag, naar jeg tillader mig at spørge den højtærede Justitsminister, om det ikke kunde være paa Tide at tage under Overvejelse, hvad der kan gøres med Hensyn til fremmedes Erhvervelse af Ejendom her i Landet. Uden at komme nærmere ind herpaa henstiller jeg til den højtærede Justitsminister at tænke paa, om der ikke nu var Anledning til at fremkomme med et Lovforslag angaaende denne Sag.

Skønt jeg altsaa fuldt ud anerkender dette Lovforslags Formaal, kan jeg alligevel ikke undlade at gøre opmærksom paa, at man ogsaa i den Henseende kan være for ensidig. Jeg skal tillade mig at nævne Eksempler derpaa. Naar man f. Eks. i et Sogn, hvor der er Tale om at restaurere en gammel Kirke, forlanger, at Beboerne skal koste mange Tusinde Kroner paa at gøre deres gamle Kirke i Stand til Trods for, at den er saaledes beliggende i Sognet, at det næsten er umuligt for Beboerne at komme til den, forekommer det mig, at det er at gaa for vidt. Ganske vist har disse gamle Kirker deres store Interesse, men de er dog først og fremmest byggede for at blive benyttet af Befolkningen. Det gælder maaske mere i den Egn, hvor jeg hører hjemme, nemlig Västjylland, end de fleste andre Steder, at der ved nye Vej- eller Jernbaneanlæg skabes saadanne Bebyggelsesforhold, at Kirken, som maaske i gamle Dage har ligget nogenlunde passende for Sognet, efterhaanden som Bebyggelsen foregaar, kommer til at ligge i høj Grad uheldigt. Man kan ikke slaa sig til Taals med, at Folk overkommer vel nok at komme til Kirke, selv om de har en halv Mils Vej eller mere dertil, thi man maa huske paa,

at ikke alle er kørende, og at det ofte kan være overmaade vanskeligt, navnlig for gamle Folk og om Vinteren, at komme frem ad Vejene.

Adskillige moderne Forfattere nærer en brændende Kærlighed til den øde Hede, og de skriver overmaade smukke Ting om den. Jeg vil ikke paastaa, at alt, hvad der bliver fremsat, er lige korrekt, men jeg skal gerne indrømme, at de lyriske Udbrud ofte er meget smukke og ogsaa kan have deres Betydning. Alligevel har jeg saa meget med denne Hede at gøre, at jeg maa foretrække, at der skabes Liv der, at der gøres et stort Arbejde for at skaffe saa gunstige Livsbetingelser som muligt for de Mennesker, som opdyrker Heden. Det er muligt, man vil sige, at jeg er for prosaisk, det maa man have Lov til, men jeg kan ikke se andet, end at dette at skaffe Jord til saa mange Mennesker som muligt i vort Samfund og paa saadanne Betingelser, at de kan leve nogenlunde godt, har større Værdi end de mange for øvrigt meget smukke poetiske Skildringer, der nu og da fremkommer. Det er naturligvis rigtigt, at særlig naturskønne Hede-partier bør bevares, men nu er det saa heldigt, at de egentlig naturskønne Steder, som fortjener at bevares som saadanne, i Regelen ikke egner sig til Kultur, og derfor kan man ikke have noget som helst imod, at saadanne smukke Partier bliver bevaret. De to Selskaber, som har mest at gøre med Hedeopdyrkningen, og i hvis Tjeneste ogsaa jeg staar, nemlig det danske Hedeselskab og Selskabet Hedebruget, har heller ikke noget som helst imod, at saadanne naturskønne Partier bliver bevaret. Jeg kunde have Lyst til i denne Forbindelse overfor enkelte moderne Forfattere, der undertiden beklager sig saa meget over, at nu forsvinder Heden helt, og nu maa vi tage fat paa dog at bevare noget deraf, inden det bliver for sent, at sige, at Forholdet i Virkeligheden er det, at det er ret vanskeligt at dyrke Heden op og forvandle den til frugtbart Agerland, medens det desværre er alt for let at faa Hede igen. Det vil enhver vide, som har haft med Hede at gøre, at hvis Landmanden forsømmer sin fra Heden indvundne Jord, glemmer at gøde den eller i det hele at passe den, som den skal passes, bliver den desværre alt for hurtigt til Hede igen. Der er derfor ikke nogen særlig Grund til at rette de undertiden meget hvasse Angreb, som visse af disse moderne Forfattere retter mod de Mennesker, der opdyrker Heden, og ikke